

ANEXĂ

**CADRUL DE REFERINȚĂ AL
CURRICULUMULUI NAȚIONAL
DIN ROMÂNIA (CRCNR)
PENTRU ÎNVĂȚĂMÂNTUL
PREUNIVERSITAR**

10. Managementul curriculumului la nivelul școlii

Școala – cadru de aplicare contextualizată a Curriculumului Național. Școala asigură un context structurat pentru aplicarea planurilor-cadru de învățământ și a programelor școlare (directori de școală, comisii etc.). Managementul curriculumului implică organizarea implementării curriculumului și monitorizarea acestui proces, la nivelul școlii, al clasei, al activității cu elevii, prin structuri instituționale cu atribuții specifice.

Managementul curriculumului la nivelul școlii vizează, în esență, un proces de gestionare a resurselor existente și de accesare a resurselor suplimentare, pentru realizarea finalităților procesului educativ, prin aplicarea contextualizată, adaptată la realitatea școlii, la specificul local, a documentelor curriculare reglatoare.

O provocare în implementarea Curriculum Național centrat pe formarea de competențe este utilizarea resurselor școlii (umane, materiale, financiare, de timp), plecând de la identificarea nevoilor reale de învățare pe care le au elevii, de la cunoașterea specificului comunității din care face parte școala, astfel încât:

- elevii să își valorifice propriul traseu de învățare, să particularizeze acest traseu, prin disciplinele opționale pe care le pot alege, să se implice activ în învățare, conștienți că achizițiile dobândite le sunt utile pentru viață, pe termen lung, în afara școlii;
- profesorii să acționeze ca agenți care induc învățarea, o promovează și îi evaluează calitatea;
- părinții să aibă încredere în rolul instituției școlare de a-i instrui și educa pe elevi și să o susțină, pentru atingerea finalităților prevăzute în CN;
- comunitatea să sprijine școala, pentru a obține acele rezultate ale învățării pe care ea însăși le așteaptă.

Astfel, școala ca instituție de învățământ poate să își atingă misiunea asumată, în relație cu fiecare elev și cu întreaga comunitate din care face parte.

Asigurarea unui management eficient al curriculumului, la nivelul școlii, presupune înțelegerea caracterului complex al curriculumului, care este deopotrivă:

- constituit din documente curriculare, care sunt implementate continuu;
- program educațional proiectat, implementat în contexte diverse și evaluat, ceea ce presupune: participarea actorilor educaționali; decizii de politică educațională, în relație cu activitatea de predare-învățare-evaluare, cu rezultatele obținute de elevi; ansamblul factorilor externi școlii, relevanți pentru educație.

Profesorul – (f)actor principal în managementul curriculumului la nivelul școlii. Din perspectiva unui curriculum centrat pe competențe, în activitatea profesorului regăsim intervenții care susțin nevoile și interesele elevilor: predare la clasă, selecție și adaptare a resurselor, design al activităților integrate, activități remediale și/sau activități pentru elevi cu cerințe educaționale speciale, pentru cei capabili de performanță superioară, activități nonformale, consiliere și îndrumare individuală pentru învățare etc. Toate acestea trebuie calibrate din perspectiva finalităților asumate prin CN, în termeni de competențe ce vor fi formate la finalul unei clase/al unui nivel de învățământ.

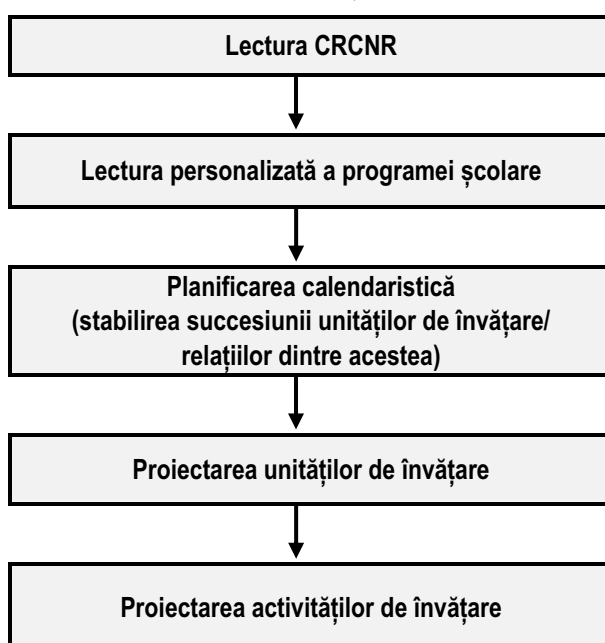
O atenție specială este solicitată de abordarea integrată a curriculumului, care oferă posibilitatea proiectării didactice și predării în colaborare și/sau în echipă.

De asemenea, profesorul are libertatea și responsabilitatea de a aplica la clasă CN, astfel încât să optimizeze învățarea pentru fiecare elev și să asigure progresul individual în dezvoltarea competențelor. De exemplu, în planificarea calendaristică, în proiectarea unităților de învățare și a activității de învățare, profesorul este autonom să se orienteze în funcție de ritmurile de învățare ale elevilor, de nivelurile lor de performanță și de potențialul lor de învățare.

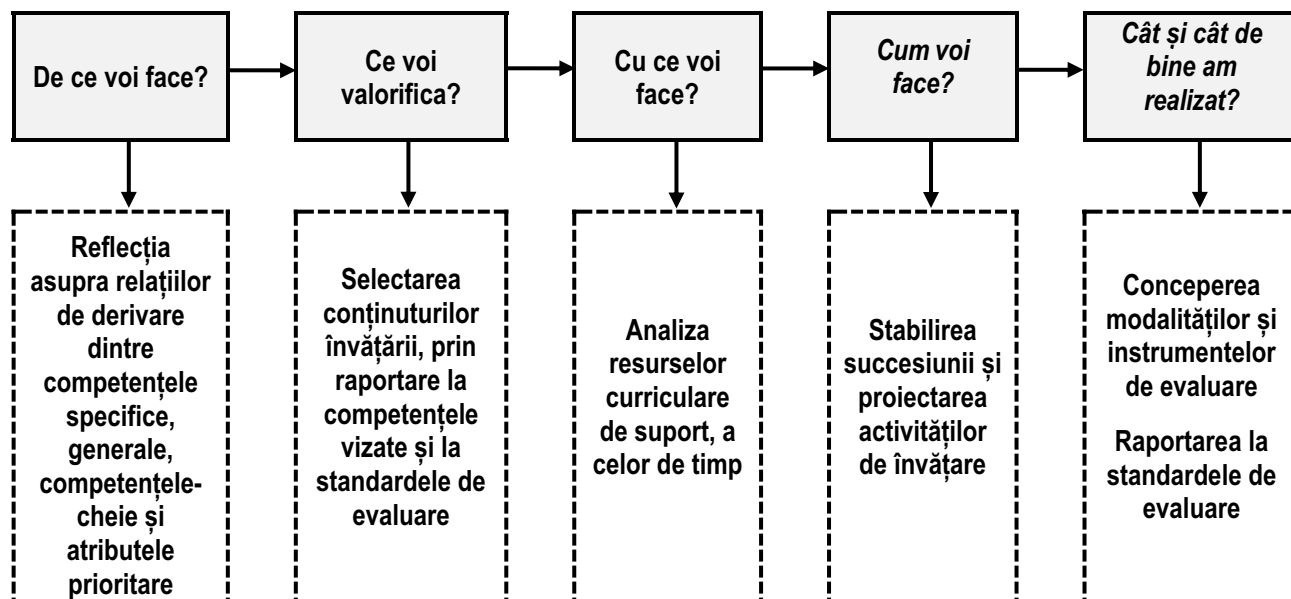
Schemele de mai jos ilustrează demersul logic secvențial al planificării și proiectării activității didactice la clasă (planificarea calendaristică, proiectarea unității de învățare, proiectarea activității de învățare). Toate aceste componente ale proiectării sunt interdependente și trebuie privite global, ca un sistem unitar.

Demersuri orientative de planificare și de proiectare didactică la nivel microeducațional

De la CRCNR la învățarea în clasă

Întrebări pe care și le pune profesorul în procesul de planificare și de proiectare didactică

Ca urmare a reflecției ghidate de întrebările anterioare, profesorul se raportează la următoarele documente școlare:

1. planificarea calendaristică,
2. proiectul unității de învățare, detaliat, după caz, cu elemente de proiectare a activităților de învățare.

Planificarea calendaristică – rezultat al unui proces de elaborare a răspunsurilor la întrebări precum:

- Care sunt unitățile de învățare prin care ajung la competențele specifice din programa școlară?
- În ce succesiune vor fi abordate acestea?
- Care sunt relațiile dintre unitățile de învățare (intra- și interdisciplinar)?
- Care sunt competențele specifice asociate fiecărei unități de învățare?
- Care este bugetul de timp asociat fiecărei unități de învățare?
- Care sunt conținuturile învățării asociate fiecărei unități de învățare?
- Câte ore am la dispoziție, în ansamblul planificării?
- Cum înregistrez/marchez adaptările planificării, pe parcursul anului școlar?

Proiectul unității de învățare – rezultat al unui proces de elaborare a răspunsurilor la întrebări precum:

- Ce competențe specifice urmăresc prin unitatea de învățare?
- Care sunt conținuturile detaliate ale învățării?
- Cum structurez în activități conținuturile detaliate ale învățării?
- Care este succesiunea activităților din structura unității de învățare?
- Cum realizez asocierea dintre fiecare competență specifică și conținuturile detaliate ale învățării?
- Ce standarde de învățare asociez unității de învățare?
- Ce standarde naționale de evaluare asociez unității de învățare?
- Ce valorific din unitățile de învățare anterioare?
- Care sunt activitățile de învățare care conduc la dobândirea competențelor specifice vizate?
- Ce resurse curriculare voi folosi?
- Cum voi evalua rezultatele învățării?
- Cum voi valorifica experiența și rezultatele dobândite pe parcursul implementării acestei unități de învățare, în unitățile de învățare ulterioare?

Proiectul activității de învățare – ca parte a proiectului unității de învățare, rezultat al unui proces de elaborare a răspunsurilor la întrebări precum:

- *Care sunt standardele de învățare la care se raportează activitatea de învățare?*
- *Cum îl ajut pe elev să ajungă la standardele de învățare vizate de activitatea de învățare?*
- *Ce prerechizite ale învățării au elevii și cum vor fi valorificate acestea pentru realizarea standardelor de învățare vizate?*
- *Care sunt cele mai relevante conținuturi, din punct de vedere calitativ și cantitativ, pentru standardele de învățare vizate?*
- *Cum organizez, selectez, adaptez și integrez conținuturile învățării, inclusiv în funcție de nevoile de învățare ale elevilor?*
- *Care sunt activitățile de învățare cele mai relevante pentru standardele de învățare și pentru conținuturile învățării vizate?*
- *Cum adaptez activitățile de învățare la nevoile, posibilitățile și interesele diferite ale elevilor?*
- *Cum îmi reprezintă activitățile de învățare din perspectiva interacțiunii cu elevul și a interacțiunii dintre elevi – feedback solicitat și oferit, motivare, implicare, angajare în învățare, reflecție, metacogniție, facilitare etc.?*
- *Cum evaluez nivelul de performanță al elevului, utilizând standardele naționale de evaluare?*
- *Ce ameliorări sunt necesare, ca urmare a evaluării nivelului de performanță al elevului?*

Conducerea școlii – echipă de orientare strategică și de soluționare operațională. Aplicarea CN centrat pe competențe presupune, în principal:

- elaborarea ofertei educaționale a școlii;
- includerea problematicii curriculumului în documentele manageriale ale școlii, cu privire la: priorități ale școlii în implementarea curriculumului; relația dintre documentele curriculare – practici didactice – ameliorarea rezultatelor școlare obținute de către elevi; relația dintre nevoile de învățare ale elevilor și modalități de adaptare curriculară, de contextualizare curriculară; calitatea activității de predare-învățare-evaluare etc.;
- realizarea schemelor orare pe baza planurilor-cadru de învățământ în vigoare; schema orară particularizează planul-cadru de învățământ pentru o anumită clasă, incluzând orele alocate pentru disciplinele din trunchiul comun și orele pentru CS flexibil și CDEOȘ, ca rezultat al opțiunilor elevilor;
- abilitarea profesorilor pentru aplicarea la clasă a unor noi programe școlare pornind de la recunoașterea rolului acestora, ca practicieni în educație, în producerea schimbării; este necesar ca profesorii să înțeleagă cerințele programei școlare și să le transpună în documentele de proiectare și în activitatea desfășurată cu elevii;
- elaborarea cadrului de interacțiune, de colaborare și de consultare între profesori, pentru proiectarea și aplicarea curriculumului la nivelul școlii;
- dezvoltarea unor strategii de monitorizare a implementării curriculumului la nivelul clasei și al școlii, în general, cu rol de sprijin și motivare;
- asigurarea resurselor necesare implementării CN; spații, resurse materiale adecvate, climatul organizației școlare etc.;
- încurajarea implementării inovațiilor curriculare – disponibilitatea pentru abordări flexibile, deschiderea către pilotarea de soluții educaționale inovative etc.;
- diversificarea ofertei educaționale a școlii, prin CDEOȘ și/ sau CS flexibil, pentru a răspunde nevoilor și intereselor elevilor școlii; aceasta presupune, de exemplu, colaborarea dintre mai multe școli, colaborarea dintre școală și comunitate; managementul curriculumului la nivelul școlii nu se reduce la managementul CDEOȘ și/ sau CS flexibil;
- asigurarea cadrului optim de funcționare a comisiilor cu atribuții în domeniul curriculumului și al formării profesorilor din școală.

Ca structuri specializate, aceste comisii contribuie la managementul curriculumului la nivelul școlii, prin:

- identificarea nevoilor de formare ale profesorilor în domeniul curriculumului, prin analize de nevoi periodice și sistematice;
- identificarea programelor de formare acreditate adecvate nevoilor de formare identificate, pentru a le recomanda profesorilor;
- valorificarea rezultatelor activităților de formare în domeniul curriculumului, la nivelul școlii și al claselor;

- consilierea curriculară a profesorilor, în aplicarea și evaluarea curriculumului în școală – aspecte critice, bune practici, inovare etc.;
- facilitarea unei culturi a reflecției asupra întregului proces de aplicare a curriculumului în școală și de evaluare a impactului acestuia asupra învățării.

Inspectorul școlar – consilier pentru managementul curriculumului la nivelul școlii. În transpunerea CN la nivelul fiecărei școli, inspectorul școlar are roluri precum:

- consilierea echipei manageriale și a profesorilor, în proiectarea, implementarea și evaluarea CN;
- asigurarea coerenței dintre curriculumul oficial și cel aplicat în școală;
- dezvoltarea, selectarea și aplicarea de instrumente de monitorizare a implementării CN, relevante pentru curriculumul centrat pe competențe;
- monitorizarea implementării CN, prin dialog profesional.

Managementul curriculumului la nivelul școlii este partea cea mai semnificativă a managementului educațional, fiind atât sub influența prevederilor oficiale de politică educațională, cât și a valorilor, normelor, credințelor, tradițiilor promovate la nivelul organizației școlare – de exemplu, echitatea și accesul efectiv al tuturor elevilor la învățare pot fi asigurate prin adaptarea resurselor curriculare. Cultura școlii poate influența major manifestarea acesteia ca o comunitate de învățare și reflecție, gradul de satisfacție al membrilor săi, precum și rezultatele obținute – în plan individual și instituțional.